Ч. 168. (667). Львів, четвер дня 2. серпня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопис. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
" півроку	12·— "
" чвертьроку	6·— "
" місяць	2·40 "

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
" півроку	16·— "
" чвертьроку	8·— "
" місяць	2·70 "

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Політична офензива.

Найновійша австро-німецька офензива в східній Галичині має сильно політичну ціху. Вправді кожде військове діланє носить в собі побіч головної цілі — стратеґічної, також і політичну, але сим разом бої в східній Галичині се бої передовсім політичної натури.

Мілітарне пробудженє революційної Росії входило від кількох місяців в стратеґічну рахубу по стороні коаліції. Сподівано ся, що Росія ще така сильна, як передше. Подорож французького міністра війни до Петрограду мала приспішити офензивний виступ Росії. Керенський обїхав цілий фронт. І йому вдало ся розпалити огонь на тім фронті. Та сей огонь був тільки хвилевий, проминаючий. По осягненю незначних місцевих успіхів коло Калуша — огонь той зовсім потух. Почала ся протиофензива осередних держав. Німецько-австрійські війська женуть перед собою здеорґанізовані формації російської армії, армії некарної, готової до дебат, не до борби, до відвороту, не до походу вперед.

Як тільки вибухла російська революція, осередні держави почали шукати порозуміня з Петроградом. Формулу тимчасового правительства: „жадних анексій, жадних контрибуцій", Відень і Берлін виразно заакцептували в відношеню до нової Росії. Се збільшило мирову пропаґанду в Росії. Коаліція занепокоїла ся. Бездіяльність російських військ на східнім фронті була для коаліції дуже небезпечною. Окремий мир з Росією став би ся для її західних союзників катастрофою.

Офензивна акція російських військ була для Анґлії і Франції моментом найбільшого значіня також під політичним оглядом. Бо коли мирові струї, головно в Франції, ожили сильно під подувом російської весни свободи то російська революція мусіла дати могучий мілітарний знак житя. Проба випала слабо. По хвилевих успіхах прийшла депресія, прийшов відворот цілих армій. І нині бачимо, що коаліція думає вже про новий середник на розстроєні жовнірські нерви. Доси говорило ся про конець війни перед зимою, тепер вертає коаліція до давної методи „передержаня". Анґлійський міністер Churchil оголосив саме нову зимову кампанію і заповів побіду — на будучу весну. Так виглядає протидавка на політичну трутку, яку завдала противникам австро-німецька офензива в Галичині. Про Росію вже Churchil мовчить.

Революційна Росія знов з другого боку числила на галицьку офензиву як на підпору свого авторитету серед мас. Успіх се найліпше лікарство на сумніви і аґітації. Домагань мира нічим так успішно не здушуєть ся, як корисною борбою. Та і се завело. Треба шукати инших середників, щоби запобічи цілковитому розкладови. І ось свобідна Росія мусить сягнути до репресій проти своїх мирових радикалів. На їх промови відповідаєть ся стрілами, диктаторський триюмвірат з Керенським на чолі обіймає необмежену власть. Росія повертає до кари смерти на бунтівників проти нового ладу. Ось наслідок відвороту з під Тернополя, політичний рефлекс удару, завданого осередними арміями.

Коли додамо до того зростаючу що раз аґітацію за миром, коли здамо собі справу з настрою, який російське поражене мусіло викликати у західних союзників Росії, то зрозуміємо, до якого степеня сталась тепер гармата інструментом політики.

Війна.

Умови, під якими кадети вступлять до нового кабінету.

ЛЮГАНО. Донесенє аґенції Стефані з Петрограду подає умови, які поставила партія кадетів на случай вступленя до кабінету. Умови сї такі: Веденє війни аж до покінченя її в порозуміню з союзниками, затвердженє всіх трактатів з державами, що ведуть війну з осередними державами, ясне і докладне сформулованє внутрішної політики, переданє розвязки всяких суспільних питань конституанті, борба всіми силами з анархією, раціональна розвязка фінансової квестії.

Наради Керенського з кадетами.

МЕДІОЛЯН. „Corriere della Sera" доносить з Петрограду: Вчера відбув Керенський нараду з представниками ріжних сторонництв, між иншими й з кадетами. Сегодня можна партію кадетів до певної міри уважати знов за пана ситуації, бо провідники соціялістів в своїх переговорах признають, що без кадетів не можуть правити.

Кадети офіціяльно постановили взяти участь в правлїню, одначе поставили деякі умови, а саме зажадали усуненя з кабінету міністра рільництва Чернова та Некрасова.

На східному фронті.

ВІДЕНЬ. Пресова кватира: Понизше Скали, між Збручем і Дністром, з виїмком трикутника ширини 12 км, а глибини 15 км, вся область в наших руках. Наші війска стоять тепер в віддали доброго одноденного маршу на захід від Чернівців. Також від півдня починаєть ся окружуванє неприятеля. Австро угорські війска, які видістають ся з Лісистих Карпат, постепенно переходять з тяжких условин терену гір середної височини до кориснійших умов гористого й підгірського терену, що уможливлює скорші поступи операції. В Вижниці здобули ми 6 льокомотив та 80 возів, навантажених головно технїчним матеріялом. Хоч ворог намагаєть ся на Буковині ставити незвичайно завзятий та упертий опір, то проте хоробрости пручих вперед військових формацій союзників удалось відобрати з під наїзду третю часть того краю. Малі успіхи Румунів на Берьчках не в силі ані повздержати корисного ходу наших операцій на Буковині, ані загрозити становищам армії, що стоїть в Румунії.

Анґлійсько-фр. офензива.

БЕРЛІН (Вольф, д. 31 го липня веч.) Перший наступ анґлійського війска, який розпочав ся в Фляндрії на 20 км. широкому фронті по обох берегах ріки Ypern, відперто. По пристрасних боях на велику міру о змінчивій судьбі, неприятель, що боров ся глибоко уґрупованими переважаючими силами, мусів вдоволитись посіданєм становищ у вирвах в области нашої оборонної лінії. На горбі Chemin des Dames сильним наступом взяли ми важні гірські становища під Cern-ою і 1500 Французів як бранців. —

На сході по обох берегах Дністра і Прута нові боєві поводженя.

Воєнні потреби Франції й Анґлії.

ПАРИЖ (Авас). В палаті послів підчас нарад над висланєм парляментарної торговельної депутації за границю в цїли закупна торговельної фльоти, президент міністрів Рібо сказав, що розходить ся о поспіх, щоб положити руку на кораблях, які є на продаж, а також на кораблях, які будують ся в Зединених Державах і де иноді. Додав також, що Анґлія приневолена просити Францію, щоб звернула часть тих 700 кораблів, які дала Франції до розпорядимости. Також потреби Анґлії ростуть, одначе Анґлія рівно добре, як і Франція розуміє конечність обопільної помочи, чого доказом буде конференція, яка має зібратись дня 10 го серпня в Льондонї, а на якій буде зіставлене запотребованє і середники, що є до розпорядимости.

Греція в обіймах коаліції.

АТЕНИ (Авас). Королівський розпорядок усуває з уряду президента, віцепрезидента та 6 радників касаційного трибуналу.

Цісар Вільгельм на риґському фронті.

БЕРЛІН. Цісар виїхав нині з Мітави підводним моторовим судном рікою Аа на фронт і повитав війска під Ригою. Панує там велика спека.

Новий російський фронт.

БЕРЛІН, 30. липня. До Temps доносять з Петрограду: Росіяни уладили над Збручем новий фронт. Відворот 11 ої армії становить велику небезпеку для 7. і 8. армії, яких відворот незвичайно важкий. Надіючись великої битви в південній части російського фронту, Гінденбурґ спровадив 11 нових дивізій. Керенський постановив перетворити ґенеральний штаб і петроградський военний округ. Хоче покликати енерґічних, молодших офіцирів, які відзначили ся на фронті, а не менше й демократичною орґанізацією війска.

Японія обсаджує Манджурію?

СТОКГОЛЬМ. Stockholms Tidningen доносить з Гапаранди: З найпевнійших жерел зачувати, що Японія обсадила імовірно Манджурію. Один поважний фінляндський купець дістав з Харбіна лист, з котрого видно, що Японія заволоділа там почтами, телеґрафом і імовірно цілою адміністрацією. Лист доносить також, що цілий Владивосток обсаджений японськими війсками.

З Яс до Кишенева.

ВІДЕНЬ. Times доносить, що відворот Росіян з Буковини приневолив румунське правительсво поробити приготованя в цїли перенесеня осідку властий з Яс до Кишенева.

Даремний труд.

(Кінець).

І на те все говорить п. Павловські о „pługu polskim" і о „rolniku polskim" на Україні! Се трохи надто сміло! Видно Поляків і п. Павловського не научила історія нічого. Навіть всесвітна війна і найновійші події в цілій Европі не переконали його, що давно минув час особистих, станових і національних привілеїв, після яких могла би зникаюча меншість панувати над величезною більшістю. Инакше він не відважив би ся писати про польськість Судетів, Литви і України аж по Полтаву, Харків і Одессу. Досить заглянути хотяй би і до „Атлясу Польскі" проф. Ромера на якого дуже часто автор „Geografii Polski" покликує ся, щоби переконати

ся, на яких слабких підставах малаб бути збудована будуча Польща „од моржа до моржа“.

Після Ромера суцільна територія з польською більшістю замкнена лінією Карпат, горішньої Одри і долішньої Варти, полудневою границею Прус Східних і лінією Сяну, Вепра і Дрогічина над долішним Бугом. Є се простір трохи більший від Румунії, але без доступу до моря. Польського населення на тім просторі числять 50%—90%. Проче Жиди, Німці, Литовці, Білорусини і Українці. Так виглядала би етноґрафічна Польща.

На схід від лінії Сяну і Дрогічина, на землях українських елемент польський дуже слабкий і числом 3 прц. до 10 прц. і своєю непостійністю, от як в Галичині верства бюрократів. Польща на українській території означала би отже панованє зникаючої меншости над переважаючою більшістю. Що се в XX. столітю, коли навіть в Прусах переводить ся зрівнанє всїх горожан, стає річю неможливою до переведеня — хиба аж надто очевидне. Колиж мимо сего говорить п. Павловський про Польщу аж по Харків, Полтаву та Одессу, то тим гірше для него і його отуманюваних такими нісенітницями землячів.

Поминувши вже факт, що польську Варшаву здобули для Поляків своєю кровію армії осередних держав, яким в заплату польські леґіоністи не хотять присягнути союзної братерської вірности, то ті армії тепер мали би ще для Поляків, а без Поляків, добувати дальше Україну? Ні, то вже за богато і для протеґованих Поляків! Ба що, більше! Не лише здобувати але і сторожити польську меншість серед українського моря мусїли би побідні армії осередних держав, бо без тої сторожі Польща на українських землях взяла би від разу і безповоротно в лоб. Треба би хиба завернути історію середних віків, історію особистих привілеїв і закріпощення широких мас, історію буків і нагаїв, щоби сею назадницькою і протикультурною мірою привернути польське панованє над Українцями.

Що така тюрма народів не встоялаб довго серед свобідних народів Европи, не треба доказувати. На такі експерименти не підуть також осередні держави, які в себе дома заводять справедливий лад, опертий на рівности прав і обовязків усїх горожан і усїх народів. Розуміють се добре і деякі розумнїйші Поляки і хотять Польщі в етноґрафічних межах, де скрізь польське населенє становить більшість, а українську землю полишають Українцям. На се годять ся і Українцї, які нїколи не витягали рук по Варшаву або Краків.

Всякі инші пляни можуть свідчити лишень про добрий апетит на чуже добро.

Іще одно. На стороні 150. начисляє п. Павловський всїх Поляків аж на 24 міліонів, хотяй їх правдиво несповна 20; за теж Українців на всїх землях давньої Польщі, отже аж по Донець, Азовське і Чорне море дочислив ся (стор. 154) 13 5, словами — тринайцять і пів міліонів, хотяй правдиво усїх Українців в двоє тільки що Поляків.

Ще лїпший цирковий карколомний скок робить автор, коли пише на стороні 155: „Pod względem uświadomienia narodowego Rusini w swej przeważającej masie nie czują się osobnym narodem, raczej identyfikują się .... z Rossyanami.... Są religii prawosławnej z wyjątkiem Rusinów w Galicyi, którzy pod wpływem Polaków zachowali j e s z c z e unię z kościołem rzymskim (greko-katolicy)“.

Відповідь на сю нечувану обиду, нанесену народови українському, дали події от хотяй би з послїдних днїв. Цїле населенє України проголошує себе устами своїх вибраних представителїв независимою державою, яку признало і російське правительство. Далеко сотки греко-католицьких священиків Українців запроторило було царське правительство до вязниць Росії, Сибіру і Туркестану за вірність Церкві католицькій і своїй народности. Не пощадили і голови нашої Церкви, Митрополита Шептицького. Не чути було лишень, щоби польських католицьких священиків з Галичини засилано на Сибір за їх католицтво. А коли революція принесла тим дорогим для нас вязням свободу, то вони кинули ся до правдиво апостольської праці для укріпленя і пошириня Унії в Росії.

За те католицькі письмаки польських католицьких часописий сміють називати святе діло безграничною амбіцією! Пр. „Gazeta Wieczorna“ з 24. липня 1917 р. стор. 6. в статі п. з. „Odrodzenie Unii w Rossyi“. Або передтим, коли Митрополит був Київі, писали, що Митрополит Шептицький хоче утворити Архиєпіскопство і відірвати його від Росії. Polizei! Таке затягали галицькі польські католики на одну нотку з україножером Ячевецьким! Тим доказали, що у них цїлковито віджили передвоєнні традиції і союзи, коли то польські католицькі часописи отверто голосили, що в Галичині „nie zaszkodzi trochę prawosławia“. Такі то трапляють ся щирі католики, під впливом яких „невєрні“ Українці в Галичині заховали „j e s z c z e“ Унію!

Та даремний труд тих польських публіцистів, політиків і учених, що їдуть проти Українців до борби з такими арґументами і таким оружем в руках. Кождий день своїми невідкличними подіями вивертає їх арґументи і розумовання горі дном. Школа було також стїдки труду автора „Geografii Polski“ і коштів на її виданє „Towarzystwem Nauczycieli Szkół Wyższych“, бо через те показали наглядно як вони відносять ся до найсвятїйших почувань і ідеалів усїх Українців, а многих тисяч своїх учеників української народности в польських школах Галичини зокрема.

В часах вирівнюваня ріжниць станових, релїґійних і національних в часах права народів на самоозначенє, лише правда може бути корисною, лише вона може освободити!

Все инше даремний труд!

НОВИНКИ.

— Що се значить? Нам пишуть: Оноді приїхала до мене знакома жінка з села і ми пішли обі до скарбової дирекції по воєнний причинок, якиї моя знакома від трех місяців не побирала. Приходимо до пана контрольора в ліквідатурі. Я пиступаю вперед і кажу, зачим ми прийшли. „А нумер є!“ — питає контрольор. „Нема — кажу — бо ся жінка вчера вечером приїхала, а завтра рано мусить вже їхати. бо тільки до завтра має перепустку“. — „Як так, то заждіть“. Я жду з жінкою пів години, жду годину. Іду знов до контрольора. Сей відсилає мене аж тепер з обуренем до возьного по нумер. Ідемо до сутерен, до маленької кімнатки. Там сидить якась панночка. Коло

О. БОГАЧЕВСЬКА.

З записок учительки.

Була се неділя. Від самого ранка жарїло сонце, воздух був сухий, переповнений якоюсь скварною задухою. На подвірю перед школою в селї стояли великі вози від лазарета, що день перед тим спровадив ся аж з Льотарингії і заняв майже цїлий, шкільний будинок. Від кілька днїв перераэливо лоскотіли якісь нові російські гармати, тарахкотіли скорострїли, як-би ось-ось вже над селом, довкола горіли селя. — Але у мене був лазарет..Чогож менї боятись?— думала я собі, — якось то Бог дасть. Вийшла я перед школу і станула собі коло фіртки. Ту перед школою вештали ся жовніри Льотарингії. Були се люди рослі, переважно біляві, зі спокійними рухами і добротливим поглядом. Про наші відносини висказувались вони з деяким сарказмом; але не меньше було у них толчаливности, ніж се буває звичайно у Німців. Було тоді може около години девятої, як від сторони фронту надїхав якийсь вімецький жовнір на кони.

Штабовий лікар, що стояв теж перед школою, наблизив ся поважно до нього. — Що нового? — спитав він жовніра. — Жовнір говорив щось стиха. — Як далеко фронт? — питав ся лікар. — Я почула щось, що подобало на девять км. — Фронт зломаний! — заговорив жовнір зниженим голосом. — Лице штабового лїкаря про ягнулось — Так ми заветремо... Дальша розмова урвала ся, Люди збирали ся на Богослуженя і я пішла з ними, та своїм звичаєм вступила на приходство. Там було богато жінок ріжного віку. Розуміє ся, що тим разом не мала я охоти з ними дїлити ся сею немилою вісткою. Як було що доброго до переповідженя, то ми переважували то „добре“, відтак співали, голосили, радували ся, — а тепер? —Всї були якісь не свої.

Ми мовчки удали ся на Богослуженє, а відтак пішла я помолитя ся на гробі своєї Парасї дорогої, учениці, вихованки і товаришки одинокої. Була молода і гарна як цвіт рожевий. А хлопець як явір пішов на війну! — Та не спинив людської мови. — Поховали сердешну.. Але годі вже.. Тепер не умирають такі люди, що вже на світі нажились, але молоді, сильні, здорові. — Ох, якеж бо там богате жниво почнила собі смерть! — Довкола ревіли гармати, тарахкотіли скорострїли для одних знищеня, смерть, а для других спасенє. І так думала більша половина нашого населення. Від здержаня ворога залежав весь добуток їх праці і старань. А тут ще обіцювали, що вернуть ся корови, коні і вози, коби лише трохи ворога відперли ся. — Гей, нивиж ви ниви! Пощо ви так розкішно розложили ся на той час?!... Пшеничка і жито аж просили ся під серп, а тут робота нікого не брала ся. Возів і коний не було, щоби привезти хлїба до стодоли. У мене почала боліти голова. Так чи не було їй від чого болїти?.. Цїле пополудне, то виходила я з комнати, то знов до неї входила, то вибігала на поблизький горбок; бо казали, що з нього видно, як тріскають шрапнелї. Та біль не вгавав, тому просила я у кухара чаю. Зі звязаною головою присіла я на отомані. До комнати війшов місцевий священик отець Б — Ми вже нині їдемо! — заговорив він. Я нїчого не відповіла, бо і щож тут було говорити? Я лиш поділилась з ним тою вісткою, що її рано чула на подвірю. Ми попращали ся. Мовчки станула я против вікна і поглянула на світ розкішний огородець, та на стежочку довкота него, котрою ходила я тричі на годину: Але годі було через маленьку кватирку вікна засягнути зором в так далекий простір, який обіймала моя душа. Я вийшла з комнати і кілька разів обійшла стежочку; поглянула на ниви роздогі, на котрих пишало ся доспіле колосе. Що днини я важила його в руках, що днини обходила я всї поля довкола. — Вернулась я до комнати і знову станула против вікна, — станула як вкопана до землі, а з грудий моїх вирвало ся придавлене ридане...

По комнаті крутив ся кухар. — Не плачте — сказав він своїм низьким голосом. — Воно не поможе! Плач мій перемінив ся в насильне голосінє. Така то вже людська вдача, що коли бачимо співчуванє, то ще гірше розжалоблюємось. І кажуть, що декуди полекша від того. Але тут не могло бути мови про полекшу. Цїле положенє крило ся як раз у словах: „Не поможе!“ — Все, що досї співало ся про рідню землю, видало ся менї лиш слабоньким відблеском того, що тоді ворушило ся у моїй душі. Вона сердечна маґнетичною силою притягала мене до себе, — не допускаючи навіть думки о тім, щоби можна менї без неї де-небудь проживати. Я боялась кілька кроків поступити до отоманы, боялась ще раз виходити з кімнати. Кухар крутив ся безрадний. За пів години післала я по місцевого священика і по штабового лікаря. З замкненими очима передала я в їх руки свою двомісячну платню, боячись, щоби не відобрав менї хтось гроший, як цїлком ослабну. — В горячковому півсонню пролежала я до опівночи. Мене збудили рівні кроки війського маршу. В однїй мінутї обіймила я душею цїле положенє. Поглянувши у вікно, знайшла я потвердженє своїх здогадів. Німецькі жовніри цофали ся від фронту. — Як жорстоко покарана дитина, невинно, наївним голосом висказує свій жаль; таким голосом закликала я, ставувши над постелею своєї служениці! Марасько! Пруська інфантерія цофає ся над Золоту Липу! — Дівчина встала, не говорячи ні слова; ми вийшли перед школу. — Чому вертаєте? — закликала я голосно, розпучливо. — Ми там злишні! — відповіли передні пари. Мене палила горячка і дзвонячи зубами, повторила я ще раз своє питанє. Витолкуйте їй! — говорили Німці поступаючи наперед. — Wir sind dort übrig! — повторяли середні ряди. Менї висихало в горлі, з трудом видобувала я голос і лиш заедно повторяла: не розумію, не розумію. — Один жовнір полишив ся по заду.— Zborów ist eingenommen? — почала я з другої бочки, щоби конечно почути таке слово як надія. Ja! Heute in der Nacht. Schaun sie diese Flammen? das brennen die Magazine. Wir haben sie selbst angezündet! — Вууу... почав він виводити голосами, бажаючи передати крісові тонації. Менї здавало ся, що описане продовжасть ся в нескінченість. Тай і чогож менї було ще більше потреба? Бачила я ті рови, що лежали перед Зборовом. На таких окопах Москалї не держали ся ані одної години, хтож би був сподївав ся, що Німці будуть там тримати ся мало що не один рік? — Прожогом кинулась я до комнати, взяла що найпотрібнїйші річи і запитала когось з вартівників, де штабовий лікар. Менї казали, що на приходстві і я удала ся в ту саму сторону.

(Кінець буде).

неї цілий рій селянок. Ся з яйцям; та з маслом, тамта з сиром. Кожда щось має в руках і складає коло панночки. Панночка відбирає від жінок квіт, жадає чотири корони; подає нумер. З нумером жінки відходять. Прийшла черга і на мою знакому. „Прошу пані о нумер!“ — „А чотири корони маєте?“ — питає панна. „Не маю при собі, тільки три“ — каже моя знакома. „То зле, нумер коштує чотири корони, але давайте вже й три“. Знакома дала три корони, передала квіт і дістала нумер. З нумером пішли ми обоє знов на гору. Тепер справа пішла вже гладко. Панночка з сутерен принесла всі призбирані квіти, пан контрольор відчитував імена, ліквідував квіти і ми пішли тепер до каси. При касі п. касієр по виплаченю належної суми говорить до кождої: „А тепер якийсь даток на Червоний Хрест“. І жінки дають по кілька шісток, по короні. Та сук в тім, що пушка, в яку збирає п. касієр датки на Червоний Хрест, майстерно заткана двома чи трема шістками так, що не перепускає до середини ні сотика. Та п. касієр радить собі в той спосіб, що датки складає коло себе на бюрку. І так лежать коло нього цілі купи гроший. Так збирають ся датки на... Червоний Хрест... Отсе вірний опис того, що я чув і бачив в скарбовій дирекції. На жадане служу свідками і власною присягою. — ий.

— Польське Коло в опозиції? З Кракова доносять нам про намірене польським Колом зірване політичних зносин з президентом міністрів тому, що правительство — мовляв — досі не сповнило ні одного його постуляту, а головно не надало цивільного намісника для Галичини.

На онодішному довірочному засіданю постановлено предложити на пленум Кола відповідне внесене, яке одначе буде ще залежати від конференції президії Кола з ґр Черніном. Конференція ся малаб наступити доперва по конференції міністра загр. справ з німецьким канцлером, який сими днями має загостити до Відня.

— Стягнене з обігу банкнотів по 50 к. з датою 2. січня 1902 р. Австрійське правительство видало розпорядок, котрим стягає з обігу 50 к. банкноти з 2. січня 1902 р. День 31. липня 1919 р. становить останний реченець для стягненя тих банкнотів з обігу.

— З табору виселенців: З Хоцена нам пишуть: Перед закінченем шкільного року, дня 16. с. м. святкувала дітвора української 5 кл. школи в хоценських бараках 56 ті роковини смерти Т. Шевченка. Дуже гарно підготоване діточе свято стало враз святом усіх українських виселенців в бараках.

В умаєній зеленю бараковій театральній сали прикрасила дітвора килимами глибину сцени, де серед вишитих ручників та вінців з барвінку містить ся образ Кобзаря.

Салю заповнили всі шкільні діти від 8 го року житя, числом поверх 500, уставлені у взірцевім порядку. На блідих, приморщених діточих личках сіяли радостю очі. З дітьми прийшли також родичі, а між нами наші люди з Волині. Крім повної громади української інтелїґенції завитали на свято й гості: начальник бараків, Німець, секретар намісництва Клепш та урядники Чехи.

По привитаню гостий виголосив управитель школи п. Денис Стельмах відчит для дітвори. Живим, теплим та сердечним описом і оповіданем, приноровленим дуже влучно до степеня розуміня дітвори, подав дітворі суть понятя любови рідної землї та рідного народу, а відтак розказав дітворі просто і цікаво про житє та заслуги Т. Шевченка.

„І тепер і як виростемо, памятати будемо, діточки милї, нашого любого, замученого Тараса, читати будемо його вірші і робити мем так, як він робив. Свою рідну, красну Україну і свій рідний нарід любити мем за все на світі... Раз на все постановимо собі твердо в день свята Шевченка якесь добре діло зробити, таке діло, щоби воно для многих людий було корисне, таке діло, як нині робимо. Всі гроші, зібрані на святі Шевченка, дамо, любі діточки, на такий дім на нашій земли, в якім наші українські сирітки, ті, що тата, маму війна їм забрала, жити муть і виростати на добрих синів, на добрі доньки неньки України. Дух Шевченка дивить ся на те наше гарне діло і радіє ним“...

В очах дітвори сіяла радість. Засіяне добре зерно не пропаде марно.

„У нашім селї святкували Шевченка, але я що-йно тепер знаю, за що“ — сказала одна старша школярка.

Ціла проґрама свята була виведена прекрасно. Триголосний діточий хор з 52 школярів і школярок, в тім числї 8 дітий з Волині, ведений учителем п. Ос. Коником, відспівав при фортепяновім супроводі учительки п-ні Ол. Коссакової дуже вдатно, декуди вповні артистично доволї трудні пісні: „Реве та стогне“, „Ой Днїстре!“, „Минуло літо“, „Смерть козака“ та інтродукцію до діточої оперетки М. Лисенка „Коза-Дереза“.

Обоїм трудівникам, що так гарно вивчили діточки співати, належить ся повне признане за витревалу, солідну та охочу працю.

Чотири декламації влучно вибраних віршів Шевченка, Самійленка, Чайченка і Чупринки виголосили ученики і учениці з чудовим відчутєм, незвичайно гарною модуляцією і дикцією.

На закінчене свята вивела дітвора сценїчний образок у двох відслонах Мих. Козоріса „Тарас Дитина“. Живої гри, виученої учителькою п. Ол. Головчук і управителем школи, можна було дітворі позавидувати. Такої свободи, вірности, відчутя і зрозуміня роль та змісту штуки не доводить ся все стрічати.

Відспіванем имну „Ще не вмерла Україна“ закінчила дітвора Тарасове свято.

Дохід призначений на захист сиріт ім. митрополита А. ґр. Шептицького, як дар дітвори.

— Нагорода за збомбардоване Берлїна „Times“ доносить з Нового Иорка, що німецько-американський хемик Syfaxe визначив премію 1,000 долярів за першу бомбу кинену на Берлін.

— З російської неволї. З Тернопільщини вернув полонений стрілець Салїв Іван, ур. 1895 в Розсоховатци, пов. Підгайці, і оповідає: до стрільців вступив 10 IX. 1915, присяг 20.IX. Був в опли підСосновом 1916р. 7 місяців, там звихнув ногу та пішов до шпиталю. 8. III. 1917. вийшов в поле з походовим курінем і був там аж до битви в Конюхах. Сотня І. (Семенюка), приділений до пробоєвого куріня (Sturmbataillon), що складав ся з жовнірів з усіх полків відтинку. Дістав ся до неволї з пробоєвим курінем з своєю стрілецькою стежею зложеною з 8 стрільців. Командант патрулї віст. Багрій Степан десь пропав (В цілім пробоєвім куріни було 36 стрільців під проводом хор. Мінчака Михайла) В часї, коли тревав барабанний огонь, цілий пробоєвий курінь сидів в бараках вибудуваних в ярі за другою оборонною лінією. За бараками була третя оборонна лінія. Прийшов приказ виходити з бараків. Ми вийшли після приказу „розстрільна вперед“, розпустили розстрільну. Ішли рівним полем аж до ліса і задержали ся на хвильку в рові, що відмежовував поле від ліса. Але Москалі били вже з лівого крила з заду, підчас коли московська артилерія била замикаючим огнем за Конюхи в четверті рові. Ми пішли вперед і задержали ся в лучнім рові між першою і другою лінією. Москалї окружили цілком той рів так, що ми відстрілювались на всі чотири сторони і кидали ручними ґранатами. Москалі кидали також ручні ґранати. Те, що ми (я і мої товариші на право і ліво) вийшли ціло, завдячуємо хор. Мінчакови. Як лише впав перший ручний ґранат, він вхопив його скоро і викинув — нас напоминав, щоб сейчас, як впаде, викинути. Се не грозить нічим, бо так скоро ще не трісне. Підчас того як я відстрілював ся, не запримітив, що товариші всі цофнули ся в другу лінію. Я був певний, що вони пішли вперед і собі вискочив та побіг вперед. Побачив перед собою російську розстрільну — очевидно се була резервова, бо перша друга та трета була за Конюхами. Я став кидати ручними ґранатами набоїв до кріса вже не мав; Москалї поховались. Я пустив ся ліском до яру, де стояли стрільці В ліску обскочило мене богато Москалів і не маючи вже ручних ґранатів ані набоїв мусів кинути кріс. Оден з Москалів повів мене в зад. З нами ішло 4 ранених Москалів. Ішли з крісами, але були ранені в руки. Москаль мене дуже підганяв, бо бояв ся, що наша артилерія їх всіх вибє. Я сказав що не можу скоро йти, бо дуже змучений. Тоді він вдарив мене прикладом кріса по плечах. Я впав в страшну лють. На землі лежав австр. покинений кріс з баґнетом. Я вхопив той кріс та пробив Москаля. Кріс я випустив і Москаль впав разом з крісом. Ранені повтікали. Я оглянув ся, кудиб втічи. Побачив як до стрілецького яру та до яру, де був пробоєвий курінь, йшли Москалї кольонами. До мене підійшли уоружені Москалї ранені в голови. „Ходи, братец, бо ще ту Ґерманец убє тебе“. „Та най бє“. Нї, вже ми тебе не лишимо“. Ті, що мене взяли, були Українці. Не хотіли мене лишити. Чесько-словацької дивізії я не бачив. Знав, що вона там є, навіть дві. Їх легко розріжнити, бо на шапках з переду мали червону сукняну розету, подібно як салдати носять царську розету. Ми чули від Москалів, що вони мають такі відзнаки. В боротьбі я не стрінув ні одного такого. З тими я зайшов до Вибудова, На дорозі зібрали великий транспорт полонених. В селї людий не видів. Село пообдиране. В транспорті було богато стрільців. Стрілецьких офіцирів зібрали разом з иншими та уставили осібно. З транспортом пішли через Таврів, Кізлів до Озірної. Вийшли в неділю в полудне, а зайшли вечером. Ночували на оболоню. Рано я хотів втічи. Пішов в село і вийшов на край. Але скрізь вештали ся Москалї і я вернув назад. Я міг собі оглянути село. Люди в селї розпитували ся про стрільців та про деяких з села, що були при стрільцях. Село мало знищене. Як я вернув, то стрільці вже були по сніданю і моя проба була покиринена голодом. Пішки зайшли до Тернополя. Офіцири йшли до Озірної пішки, з Озірної їхали автомобілями. В Тернополі стрільців відділили осібно, очевидно мужва осібно, а офіцири, підхорунжі та кількох однорічних осібно. Ми стояли в касарни 15 п. п. в подвірю, а офіцири в середині. Потому зайшли до Романівки. Я лишив ся з заду, бо хотів втічи.

Знов менї не вдало ся. Стрільців завели до Волочиск. Я скочив пити воду і сховав ся під мостом з стр. Крениціґловою Павлом. Ми пустили ся назад. В мундурах ішли ми назад полями в день і в ночи. Два дни — не їли нічого-ішли з Волочиск до Березовиці. Надд вечером прийшли до Березовиці. Зайшли до якоїсь хати. Жінка дала нам їсти і ми пішли до стодоли спати. На другий день не могли іти далї, бо на подвірю було богато Москалів. В селї був як пастух стрілець полонений під Потуторами (назвища не знаю) Наш ґазда закликав стрільця і він завинув наші хлїбники в рос. рубашку тай казав іти з собою. Казав не боятись, бо знає, що сказати, як будуть питатись. Вивів нас за село, а ми пішли полями. Ішли цілу ніч і прийшли до Маріянки (?) Хлопці, що ночували з кіньми на поли, сказали нам, що в селї богато Москалів. Ми вийшли з села до відокремленої хати. Там була ціла родина. Були бідні, дали нам хліба з чісником, чи цибулею (я був такий голодний, що навіть не памятаю, що я їв) Я розповів моїй ґаздині (яка показалась моєю далекою кревнячкою), що маю рідню в Купчинцях, віддалених від Маріянки 4 км. Она післала до Купчинець, щоб менї принесли одїж перебратись. Тимчасом моя стриєчна сестра, що була віддана до Маріянки, довідалась, що я є в селі (я про неї не знав, що она туди віддана) і принесла мені одїж. Я перебрав ся та з граблями пішов до Купчинець перед вечером. По дорозї ніхто нічого мене не питав. По заході сонця прийшов до жінки: „Слава Ісусу Христу“, поцілував в руку. В хатї сім Москалів. Тітка з ляку спитала ся, що я хочу. Я сказав, що прийшов за кіньми — підгортати бараболї. Рано прийшов з Розсоховатця брат по конї. Я вдав, що поїхав також, пішов в сусїдський сад та спав цілий день. Вечером вдав, що вернув з дому та прийшов помагати в господарстві. Повів конї на ніч в поле, а на другий день як би домашний взяв ся до роботи. Москалї питали ся, чому я не служу при війску. Я оповів, що не мав з початку часу йти, бо був за молодий, а потім втік на підводи в Росію. Я не вступав ся з села, бо чув від Москалів, що як „Германець зробить третє наступленіє“, то Москалї будуть втікати аж до Києва. Перша стежа прийшла в неділю. Я стрінув ся з стрілецьким треном. Один підхор. казав мені зголоситись у свого війта і чекати аж жандармерія мене кудись справить. Я зголосив ся потім у Бережанах. З транспортом вислали нас сюди. — Я втік, бо цілий транспорт — до 8 тисяч люда — мав іти пішки Бог зна куди. Я хотів втічи, щоб як злапають по якімсь часї, везли мене самого, — тоді вже зелїзницею або на фірі. До того чув від

Москалів, що незадовго мабуть треба буде їм втікати, а я таки хотів лишити ся зі своїми.

— **Порозуміне Німеччини з Анґлією.** Посол центра Ерцберґер заявив редакторови N. Zürich. Nachrichten, що бесїда Міхеліса не означає ослаблення мирової резолюції німецького парляменту, але противно, скріплене її. Булоби злочином, колиби не зроблено всього, що можливе, щоби запобічи четвертій зимовій кампанії. Підстави порозуміня з Анґлією істнують. Колиби мені дали нагоду — говорив далї Ерцберґер — порозуміти ся з Льойдом Джорджом або Бальфуром, то я порозумів би ся з ними протягом кількох хвиль так, що опісля моглиби почати ся офіціяльні мирові переговори.

— **Бараболяний король.** В Каліфорнії живе чоловік, що продукує не менше, як четверту часть бараболь, годованих в тім станї. Назвиско його загально відоме в цїлій Америцї, а на всїх торгах бараболї Юрія Шімаса є просто без конкуренциї. Сей бараболяний король є з роду Японцем. Число занятих у нього робітників виносить десятки тисяч. Майно Шімаса обчисляють на около 100 міліонів долярів.

— **Американське війско.** Times доносить з Вашинґтону, що Америка має в поготівлю 9,650.000 жовнірів.

— **Буковинське правлїне вертає домів.** Доносять нам з Праги, що урядники буковинських адміністраційних властий і краевого виділу, яких від часу другої інвазії приміщено тамже, ладять ся на приказ центральних властий до повороту.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 2. серпня 1917.

Нині: 2. серпня гр.-кат. Ілиї проп., римо-кат. П. Д. М. А.
Завтра: 3. серпня гр.-кат. Симеона. римо-кат. Знайдене с. С.

Виказ жертв,

на приватну українську ґімназію в Долинї в коронах і сотиках (після громад).

(Далї).

Струтин нижний 81·56, на се зложили: о. Ленкавський збірку 62·46, уч. Фреїв і Волковецький, збірка в Струтинї 19·10. — Солуків 63, на се зложили. о. Рошак з коляди 36, від себе 4, збірка в церкві 23. — Сваричів 40·76, на се зложили: о. Тисовський збірку 30·76, уч. Тисовський 10. — Станьківцї 6, на се зложила п. Береза 6. — Слобода болехівська 32, на се зложили о. Чолїй з коляди 32. — Товщів 20, на се зложив о. Ф. Пелех 20. — Тура велика 33, на се зложил о. М. Цурковський 33. — Тура мала 122·10, на се зложили: п. К. Кобринський 28 (за писане квітів причинк.), учитель п. Коцержук збірку 57·80, уч. Матіешин Юрко, збірку 36·30, — Тростянець 187, на се зложили: о. Осип Мицак 137, Даман Фуртак 50. — Тисів 30 на ґімназію, 50 на будову ґімназії, на се зложили: уряд парохіяльний 10. Василь Піцик 20, о. Иосиф Грабовенський через о. дек. Т. Горникевича на будову ґімназії 50. — Церківна: о. И. Бабій 24. — Цінева 45, на се зложили: о. Іван Чикета для бідних учеників 40, уч. Коваль збірку 5·10, а то від Ілька Коваля 1, Вол. Коваля 1, Б. Качалової 1, Анни Паращій 1·10. Андрія Олексина 1. — Хутар 20, на се зложила церков в Хутари 20. — Якубів 60·35, на се зложили: уч. Зобнів збірку 40·35. уч. Зобнів збірку 20, а то від: Павла Зобнева 2, Николи Зобнева 2, Николи Шибівського 2, о. завідателя 4. дрібними датками 10. — Ямельница 10, а то від о. Романа Охримовича, збірлу на свята великодні 10. — Трич: від о. Романа Охримовича, збірку великодну 10.

(Дальше буде.)

В Росії.

АМСТЕРДАМ. (Ткб). Петроградський кореспондент Morning Post-у доносить: Проблема, яку має тепер Росія розвязати, не має рівної в історії і не є вона цїлком військовою проблемою. Міліони, що цофають ся, не є вже більше жовнірами, по котрих офіцири могли би надіяти ся, що скорше, чи пізнїйше відзискають над ними власть. Більш двох міліонів вільних горожан знаходить ся в поворотній дорозї домів.

Переговори Керенського з кадетами вправдї ще не зірвані, однак не мають виглядів. Услівя кадетів на випадок вступленя до кабінету не мають признаня в робітн.-жовн. радї. Кадети бажають конституційної монархії. Більшість людий в Росії згодилаб ся на всяку форму правлїня, якеб їх увільнило від тиранського панованя товпи.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 1. серпня.

На східнім фронтї:

На північ від долини Касіну поновно йшли рано пристрастні ворожі наступи. Шеклерський полк піхоти бореть ся там з випробованою силою.

В области закутка трьох країв наші війска ненадійно наперли на горби, обсаджені Росіянами. Ворога виперто. В полудневій Буковині посуваєм ся на Кімполюнґ. На південний і північний захід від Чернівців в пристрасних борбах зломано зновлений опір Росіян, скріплений протинаступами. Росіяни уступають.

Також в области впаду Збруча осягнули союзники дальші поступи,

Італ. і балканський фронт.

Нїчо не змінилось.

Шеф Ґенерального Штабу.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописї приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнїйші застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакції, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Цїна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Звідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Надіслане.

За се рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Конкурс.

Виділ муз. Товариства ім. М. Лисенка у Львові оголошує отсим на рік шкільний 1917/18 конкурс на стипендію імени Олександра Мишуґи в річних 1000 К.

Рефлектуючі на ту стипендію мають виказати, що посвячують ся фаховому артистичному образованю в співі, зглядно музицї, що суть народности української, а надто виказати ся свідоцтвом компетентних знавців, що проявляють визначний музикально-вокальний талант. Першенство до стипендії мають члени родин Вп. Олекс. Мишуґи.

Подана належить вносити до виділу муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові, ул. Шашкевича ч. 5. до включно 31/8 1917, де мож засягнути близших інформацій. 3—3

Конкурс.

Виділ муз. Товариства ім. М. Лисенка у Львові оголошує отсим на рік шкільний 1917/18 конкурс на 2 стипендії, а то:

1) імени Анатоля Вахнянина в річних 200 К.

2) імени Дра Петра Сушкевича в річних 200 К.

Рефлектуючі на ті стипендії мають виказати, що суть елевами Висш. Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, та що покінчили там рік шкільний 1916/17 з поступом дуже добрим, в кінци долучити свідоцтво убожества.

Подана належить вносити до виділу Муз. Тов-а ім. М Лисенка у Львові, ул. Шашкевича ч. 5. до включно 31/8 1917, де мають засягнути близших інформацій. 3—3

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.